

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

rok szkolny 2021/2022

Podstawa prawna art. 26 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2021.0.1082)

*„Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie.”
Jan Zamojski*

WSTĘP

Aspekt wychowania stał się istotny w chwili narodzin szkolnictwa - edukacji – oświaty. Obok nauczania najważniejszym elementem było, jest i będzie wychowanie dzieci oraz młodzieży. W dobie XXI wieku – my – nauczyciele - wychowawcy stajemy przed wyzwaniem i jesteśmy zobowiązani do kontynuowania tej odrodzeniowej myśli prekursorskiej. Wynika to z faktu, iż w czasach, w których przyszło nam żyć, coraz częściej spotykamy się z takimi sytuacjami, gdy rodzice pracują do późnych godzin, często w celach zarobkowych imigrują, a swoje pociechy powierzają na wychowanie dziadkom, ciociom, sąsiadom... Sami niejednokrotnie nie mają czasu na wychowanie swoich dzieci tak, jak ich kształtowali kiedyś dziadkowie.

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tym zmianami emocjonalnymi człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia i akceptacji innych ludzi. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której młody człowiek zostaje zmuszony do szukania aprobaty i zrozumienia w grupach zewnętrznych, których pobudki do działania mogą okazać się dalekie od oczekiwanych.

Pozytywne, prawidłowo ukierunkowane wsparcie w procesie dojrzewania, ułatwia zdobywanie optymalnych doświadczeń i wiedzy o świecie w kontrolowanych, najkorzystniejszych warunkach. Wszystkie proponowane przez nas działania, poza oczywistą promowaną tam tematyką, mają również na celu ułatwienie uczniom nabywania umiejętności życia w społeczeństwie, dążą do socjalizacji jednostki. W związku z tym ich celem jest usprawnienie komunikacji, współpracy w grupie (również w środowiskach wirtualnych), ale również pozwalają na rozwijanie zdolności indywidualnej oraz zespołowej pracy czy organizacji i zarządzanie zespołami.

Dzięki takiej różnorodności zajęć młodzi ludzie poza zdolnościami socjalizacyjnymi rozwijają również swoją kreatywność oraz przedsiębiorczość, co pozwala na wprowadzanie bardziej innowacyjnych rozwiązań w trakcie kształcenia młodych ludzi, które odpowiednie są do poziomu ich aktualnego rozwoju. Bardziej innowacyjne działania zakładające pracę projektową uczniów, umożliwiają im większą ekspresję ich kreatywności oraz mają wpływ na zwiększenie samodzielności i odpowiedzialności wszystkich uczestników procesu, dzięki czemu będą mogli sami wpływać na kształtowanie procesu uczenia. Kierowanie własnym rozwojem zakłada zarówno pracę indywidualną jak i pracę grupową w zespole klasowym. Dzięki takim działaniom uczniowie mają możliwość odkrywania siebie i rozwijania zdolności socjalizacyjnych, w tym zdolność do komunikowania się, skutecznego przekazywania własnych myśli, słuchania, a nie jedynie słyszenia swoich rozmówców, efektywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Szczególnej wagi nabierają działania profilaktyczne w wieku lat 10-18, w którym to okresie dokonuje się wiele intensywnych, jakościowych zmian w osobowości człowieka. Jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie zachowań ryzykownych. W społeczności szkolnej należy wyróżnić wiele symptomów, które mogą wskazywać na istnienie problemów. Do najpoważniejszych, ale zarazem najłatwiej zauważalnych wskaźników występujących wśród uczniów należą:

- występowanie agresji słownej i fizycznej,
- problemy w nauce, brak motywacji do przyswajania nowej wiedzy, niskie potrzeby i aspiracje edukacyjne,
- opuszczanie godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia, oraz spóźnienia na zajęcia lekcyjne
- kłopoty w samodyscyplinie i czynnościach samoobsługowych,
- powiększająca się liczba dzieci z deficytami rozwojowymi, trudnościami dydaktycznymi,
- powiększająca się liczba uczniów z problemami rodzinnymi (tj. rodziny niepełne, rodziny rozbite, rodziny wielodzietne,
- eurosieroctwo, trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej).

Zadaniem szkoły jest prowadzenie ciągłej ewaluacji wskazanych zjawisk poprzez gromadzenie i przetrzymywanie dokumentacji badawczej, wywiadów wychowawczych oraz informacji na temat warunków społecznych i materialnych danej rodziny. Cechy jednostki i środowiska, które sprzyjają podejmowaniu zachowań ryzykownych nazywamy czynnikami ryzyka.

Zdajemy sobie również sprawę, że poza już wskazanymi czynnikami indywidualnymi i społecznymi na jakość życia oraz sukces edukacyjny szkoły mają wpływ poszczególne **czynniki ryzyka tj.:**

- kryzys autorytetów,
- łatwość zdobycia substancji psychoaktywnych,
- wczesna inicjacja zachowań ryzykownych,
- brak wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji zakazanych oraz skutków ich przyjmowania,
- naciski środowiska rówieśniczego na zachowania społecznie nieakceptowane,
- konflikty rówieśnicze i/lub środowisko, w którym zaburzone jest poczucie bezpieczeństwa,
- brak wsparcia, zainteresowania w rodzinie lub istnienie niewłaściwych wzorców rodzinnych,
- niekontrolowane przyswajanie wzorców czerpanych z mediów tj. telewizja, Internet,
- niepowodzenia edukacyjne,
- stres i brak zdolności do kompensowania stresu,
- brak nawyku aktywnego odpoczynku,
- zbyt duże obciążenie obowiązkami edukacyjnymi – mnogość „obowiązkowych” zajęć fakultatywnych,
- brak celów życiowych,
- nieprzestrzeganie norm dotyczących higieny pracy i higieny osobistej, itp.

Czynniki zwiększające odporność człowieka to **czynniki chroniące**. Czynniki chroniące (wg Mastena, Besta, Garmesa):

- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- zdolności umożliwiające dobre wyniki w nauce,
- umiejętności rozwiązywania problemów,
- wrażliwość społeczna,
- poczucie własnej skuteczności.

Na zlecenie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) australijscy specjaliści dokonali przeglądu kilkudziesięciu znaczących badań nad czynnikami ryzyka i chroniącymi przed problemowymi zachowaniami i zaburzeniami w obszarze zdrowia psychicznego u dzieci. Oprócz czynników ryzyka w WHO stworzono również **listę głównych czynników chroniących**, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego, szczególnie u dzieci, związanych ze szkołą. Należą do nich:

- poczucie przynależności;
- pozytywny klimat szkoły;
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Identyfikacja najważniejszych czynników chroniących umożliwiła stworzenie portretu zdrowej, bezpiecznej szkoły wspierającej proces budowania odporności u dzieci. Ten pozytywny portret stanowi wzorzec, ale jednocześnie wskazuje **kierunek działań wychowawczych, profilaktycznych**, które należy podjąć.

Zdrowa i bezpieczna szkoła – to szkoła, która zapewnia uczniom:

- wysokie oczekiwania, standardy, przy równoczesnym udzielaniu wsparcia uczniom i ich rodzicom przez nauczycieli i pozostały personel szkoły;
- możliwość budowania przyjaznych relacji z kolegami;
- dobrą atmosferę, ogólny etos i eksponowane wartości;
- zasady i brak zgody na jakiegokolwiek formy przemocy;
- możliwość zdobywania pozytywnych doświadczeń i osiągania sukcesów w ważnych zadaniach oraz podejmowania odpowiedzialności;
- poczucie ładu i porządku w otoczeniu;
- możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych.

Działania profilaktyczne powinny być **nakierowane na osłabienie czynników ryzyka i wzmocnienie czynników chroniących**. Wg Z. Gasia profilaktyka to wspomaganie radzenia sobie z trudnościami, ograniczenie czynnika zagrażającego, wzmocnienie czynników, które sprzyjają rozwojowi.

Proponowany przez nas Program Wychowawczo-Profilaktyczny składa się z kilku części, a każda z nich ma na celu zapobieganie pojawianiu się bądź ograniczenie występowania czynników ryzyka. Celem prowadzonych działań wychowawczo-profilaktycznych jest dostarczenie narzędzi, które wzmocnią poczynania szkoły, a w konsekwencji doprowadzą do osiągnięcia sukcesu na wybranym polu. Z tego powodu przedstawione działania zgodne są ze standardami kompetencji w procesie kształcenia w zakresie zdrowia publicznego, które zostały określone w 1999 roku przez Międzynarodową Organizację Zdrowia (WHO). Zapis informuje, że jednym z celów działalności jest praca ze społecznością i dla społeczności. W przypadku **społeczności szkolnej** należy do niej zaliczyć wszystkie jednostki, które mają swój wkład w procesie edukacyjnym tj. **uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja szkoły, pozostali pracownicy szkolni, rodzice, opiekunowie dzieci oraz organizacje lokalne**. Wszystkie wymienione jednostki stanowią niezastąpione ogniwo w procesie edukacyjnym i z tego powodu zostały wcielone w działania prewencyjne proponowane szkole Program profilaktyczno- wychowawczy został podzielony na **działy**:

1. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej,
2. Budowanie świadomości i przynależności narodowej, wychowanie do wartości,
3. Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,
4. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci,
5. Zachowania ryzykowne - uzależnienia,
6. Zachowania ryzykowne – autoagresja.

Proponowane przez nas działania mają charakter wychowawczy i profilaktyczny. W celu lepszego przybliżenia i rozróżnienia tych działań opisujemy je poniżej: Działalność wychowawcza – ma na celu kształtowanie osobowości młodego człowieka, jego postaw, zachowań oraz cech niezbędnych w życiu społecznym. Naszym celem jest przygotowanie ucznia do samodzielnego, poprawnego nawiązywania stosunków międzyludzkich, kształtowania długoterminowych relacji z innymi ludźmi, zachowania etycznego, moralnego i akceptowanego przez społeczność, w której żyje. Ważna jest świadomość oraz istnienie głębokich, skłaniających do refleksji wartości młodego człowieka.

Działalność wychowawcza polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności, pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu:

1. profilaktyki uniwersalnej – pierwszy poziom – skierowanej do wszystkich uczniów i nauczycieli. Jej celem jest budowanie zdrowych i trwałych relacji w obrębie szkolnej społeczności, m. in. poprzez szkolenie nauczycieli i innych pracowników w zakresie pedagogiczno -wychowawczym, ustalenie określonych zasad postępowania, niezgodę na przemoc, dbanie o dobre relacje, wzmocnienie odporności uczniów (np. poprzez warsztaty radzenia sobie ze stresem) i podnoszenie ich samooceny czy wyrażne wskazanie osoby, do której można udać się po pomoc;
2. profilaktyki selektywnej – drugi poziom – działania skupione są na osobach z grupy zwiększonego ryzyka (np. uczniach z problemami zdrowotnymi, ekonomicznymi, rodzinnymi, z trudnościami w nauce). Zadaniem szkoły i pracowników jest określenie potrzeb i trudności uczniów z grupy ryzyka oraz wsparcie ich w przezwyciężeniu trudności, m.in. poprzez działania włączające ich do grupy rówieśniczej czy pomagające w nauce. Ważnym czynnikiem jest włączenie rodziców / opiekunów uczniów do pracy oraz wspólne rozwiązywanie napotykaných trudności;
3. profilaktyki wskazującej – trzeci poziom – działania skupiają się na osobach z grupy wysokiego ryzyka. Profilaktyka wskazująca zawiera w swoich działaniach również te wynikające z działań drugiego poziomu. Pracownicy szkoły powinni w bardzo dyskretni i nieustannie obserwować ucznia, zapewnić mu opiekę szkolnego specjalisty oraz współpracować z rodzicami w zakresie zapewnienia mu stałej specjalistycznej opieki.

W treściach Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zostały uwzględnione kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2021/2022

1. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m. in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.
4. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki

i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.

5. Wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych.
6. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet wśród uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie przez zespół ds. Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców

„Sztuka jest obecnie dla nas pewnego rodzaju orężem w ręku: oddzielać sztuki od miłości Ojczyzny nie wolno!” Jan Matejko

MISJA I WIZJA SZKOŁY ORAZ MODEL ABSOLWENTA

MISJA SZKOŁY

Szkoła jest placówką nowoczesną, odpowiednio wyposażoną w sprzęt i pomoce dydaktyczne umożliwiające pracę z uczniem metodami aktywizującymi, z uwzględnieniem technologii komputerowej i informacyjnej, zapewniającą wysoki poziom nauczania i umożliwiającą wszechstronny rozwój dziecka.

Szkoła rozbudza ciekawość świata i otwartość na zmiany w nim zachodzące. Dopinguje do podejmowania różnorodnych twórczych inicjatyw, kształtuje poczucie odpowiedzialności za podjęte działania i przyjęte na siebie obowiązki oraz uczy obiektywnej oceny własnych poczynań. Jest przyjazna uczniom, wolna od przemocy, zapewnia bezpieczeństwo i właściwą atmosferę, rozwija umiejętność pracy w zespole oraz wpaja zasady tolerancji. Daje uczniom i ich rodzicom czytelną ocenę osiągnięć i wysiłków, pobudzając i dając wskazówki do dalszego rozwoju umiejętności i zainteresowań. Integruje środowisko lokalne i współpracuje z różnymi instytucjami wspomagającymi jej działania.

Szkoła wspomaga rodziców w procesie wychowawczym, kształtuje między innymi szacunek dla dziedzictwa kulturowego narodu, regionu, miejscowości oraz postawy patriotyczne. Rodzice czynnie angażują się w życie szkoły, wspomagając działania nauczycieli.

Twórcza kadra pedagogiczna, stale doksztalająca i doskonaląca się, kompetentna i dobrze przygotowana, właściwie dostosowuje sposób przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności i postaw uczniów do naturalnej aktywności dzieci.

WIZJA SZKOŁY

Nasza szkoła jest wspólnotą uczniów, rodziców i nauczycieli, która czerpie wzorce z kultury i historii narodu, z życia i twórczości naszego patrona. Umożliwia uczniom wszechstronny rozwój, kształci potrzebę aktywnego spędzania wolnego czasu, stwarza warunki do nauki wszystkim, bez względu na ich możliwości psychiczne i fizyczne. W naszej szkole panuje życzliwa i bezpieczna atmosfera, oparta na kulturze osobistej, wzajemnym szacunku, akceptacji, pomocy i współdziałaniu.

Grono nauczycielskie szkoły tworzy zespół osób nastawionych innowacyjnie wobec przyjętych założeń, chętnych do doskonalenia kwalifikacji zawodowych. Szkoła znana jest w środowisku jako placówka oferująca usługi edukacyjne na wysokim poziomie. Aktywnie włączamy się do działań na rzecz społeczności lokalnej. Współpracujemy ze szkołami z innych krajów.

Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Jest wrażliwy na dobro, prawdę i piękno. Chętnie działa na rzecz innych, propagując ideę wolontariatu. Uczniowie i absolwenci naszej szkoły odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach nauki, kultury i sportu. Uczniowie są dobrze przygotowani do następnego etapu nauczania, godnie reprezentują rodzinę, szkołę, Ojczyznę.

OBOWIĄZKI RODZICA, NAUCZYCIELA, WYCHOWAWCY

RODZICE

1. Rodzice są głównymi wychowawcami swoich dzieci. Szkoła wspiera ich wysiłki wychowawcze.
2. Każdy rodzic stara się zaspokajać potrzeby dziecka w zakresie wyżywienia, snu, higieny, opieki zdrowotnej, miłości, bezpieczeństwa, akceptacji, szacunku.
3. Rodzice motywują dziecko do wypełniania obowiązków szkolnych.
4. Kształtują pozytywny stosunek do nauczycieli i rówieśników.
5. Rodzice aktywnie uczestniczą w życiu szkoły i klasy, biorą udział w zebraniach rodziców, konsultacjach i prelekcjach.
6. Utrzymują kontakt z wychowawcą m.in. poprzez e-dziennik czy zeszyt kontaktów.
7. Rodzic informuje wychowawcę o trudnościach dziecka, stanie zdrowotnym, (sytuacji rodzinnej)
8. W przypadku uzasadnionej nieobecności dziecka rodzic jest zobowiązany do pisemnego usprawiedliwienia.

NAUCZYCIELE

1. Nauczyciel kieruje się dobrem ucznia i służy mu swoją pomocą.
2. Obowiązkiem nauczyciela jest dbałość o bezpieczeństwo uczniów, zachowanie czujności pedagogicznej i reagowanie na pozytywne i negatywne sytuacje.
3. Dostosowuje formy i warunki pracy do potrzeb uczniów (zwłaszcza uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego).
4. Udziela pomocy psychologiczno- pedagogicznej uczniom.
5. Podstawą kontaktów nauczyciela z uczniami i rodzicami jest postawa szacunku, kultura bycia i uprzejmość.
6. Nauczyciel dba o stworzenie atmosfery bezpieczeństwa i życzliwości na zajęciach.
7. Jest sprawiedliwy, a wymagania dostosowuje do możliwości ucznia.
8. Każdy nauczyciel wprowadza do tematyki swojego przedmiotu elementy programu wychowawczego szkoły.
9. Każdy nauczyciel dba o własny rozwój zawodowy.

WYCHOWAWCA

1. Zna wychowanka, jego możliwości psychofizyczne, stara się poznać jego sytuację wychowawczą i bytową, pomaga w rozwiązywaniu problemów.
2. Integruje zespół uczniowski i czuje się za niego odpowiedzialny.
3. Rozpoznaje problemy i zagrożenia występujące w klasie, wykazuje należytą troskę w ich rozwiązywaniu i zapobieganiu im.
4. Dbą o dobrą organizację wszystkich zajęć, zebrań, imprez, wycieczek klasowych.
5. Uczestniczy we wszystkich ważnych dla klasy imprezach.
6. Organizuje współpracę z rodzicami uczniów zwłaszcza z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego i stara się być z nimi w kontakcie.
7. Systematycznie współpracuje z rodzicami uczniów mających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
8. W porozumieniu z dyrektorem szkoły organizuje i koordynuje pomoc psychologiczno- pedagogiczną dla wychowanków w swojej klasie.
9. Wyróżnia się dużą tolerancją, dyskrecją, otwartością i taktem.
10. Czuwa nad postęпами ucznia w nauce i frekwencją na zajęciach szkolnych.

EFEKT PRACY WYCHOWAWCZEJ

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 4 w Bolesławcu **jest Polakiem** umiejącym żyć godnie i poruszać się w otaczającym go świecie, **który:**

- miłuje prawdę, jest zdolny do wysiłku intelektualnego i fizycznego na miarę swoich możliwości;
- jest przygotowany do nauki na dalszym etapie kształcenia;
- potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje;
- czerpie radość z nauki i rozumie wartość uczenia się;
- potrafi krytycznie i twórczo korzystać z różnych źródeł wiedzy;
- wykorzystuje wiedzę w sytuacjach życiowych;
- jest pozytywnie nastawiony wobec siebie i innych, empatyczny, tolerancyjny;
- dba o własne zdrowie psychiczne i fizyczne oraz bezpieczeństwo swoje i innych;
- jest wrażliwy na krzywdę innych, bezinteresownie angażuje się w pomoc;
- odznacza się kulturą osobistą wyrażającą się w postawie, języku, wyglądzie zewnętrznym i dbałością o estetykę otoczenia;
- szanuje odmienność poglądów, religii;
- szanuje ludzi i jest wobec nich opiekuńczy;
- zna i pielęgnuje tradycję i kulturę szkoły, regionu, własnego narodu.

DZIAŁ 1. BUDOWANIE PEWNOŚCI SIEBIE I KSZTAŁTOWANIE ZARADNOŚCI ŻYCIOWEJ

Cele:

- budowanie świadomości samego siebie i realnych aspiracji życiowych.
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych.
- rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i poszerzanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania,
- odnajdywanie swoich mocnych stron.
- uczenie asertywności,
- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji.

- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Odbiorca
Zajęcia integracyjne	- zajęcia integracyjne w klasach pierwszych i czwartych; - omówienie i przestrzeganie zasad klasowych i szkolnych;	Wychowawcy klas pierwszych i czwartych Wychowawcy klas	wrzesień	Uczniowie
Poznanie siebie i koncentrowanie się na odkrywaniu własnych zdolności, wzmacnianie poczucia własnej wartości	- zajęcia, których celem jest poznanie swoich mocnych stron, zainteresowań, sprawności fizycznej; - udział uczniów w zajęciach dodatkowych;	Wychowawcy klas/pedagog Prowadzący zajęcia	Cały rok	Uczniowie
Podnoszenie kompetencji społecznych	- sposoby skutecznej komunikacji; - umiejętność współpracy, pomocy innym i korzystania z pomocy; - radzenia sobie ze stresem	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, pedagog, nauczyciele specjaliści	Cały rok	Uczniowie
Wdrażanie do zauważania potrzeb uczniów i osób niepełnosprawnych	- praca nad integracją społeczności klasowej oraz akceptacji uczniów o specjalnych potrzebach – powierzanie im funkcji asystentów; - kształtowanie postaw tolerancji (pogadanki, warsztaty, filmy);	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Uczniowie
Kształtowanie postaw związanych z ekologią	- zwiększanie świadomości dotyczącej ochrony przyrody, postawy proekologiczne' - udział w konkursach o tematyce związanej z ekologią : „Woda, źródło życia”, „Ze smogiem wygramy, gdy o czyste powietrze sami zadbamy”, „Las bliżej nas”, „Chroń naturę-nic wielkiego! Zrób dla ziemi coś dobrego”. - Kącik EKOucznia; - Piknik Ekologiczny; - Szkolna Konferencja „Na pomoc Planecie”; - Propagowanie akcji zbierania elektrośmieci; - Zdrowo żyję Ja i moja planeta, czyli jak można wykorzystać odpady. - Zbiór plastikowych nakrętek do SERCA Miasta Bolesławiec	Wychowawcy, nauczyciele klas I-III nauczyciele klas IV-VIII Samorząd uczniowski Szkolny Klub Wolontariusza	cały rok	Uczniowie
Wymiana doświadczeń między nauczycielami	- dyskusje, wymiana doświadczeń; - podnoszenie kwalifikacji w zakresie kompetencji społecznych;	Wszyscy nauczyciele	Wszyscy nauczyciele	Nauczyciele
Nawiązanie odpowiednich relacji z rodzicami oraz zaangażowanie rodziców do udziału w życiu klasy i szkoły	- wspólne działania przy realizacji zadań;	Wychowawcy klas i inni nauczyciele	cały rok	rodzice

DZIAŁ 2. BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI I PRZYNALEŻNOŚCI NARODOWEJ, WYCHOWANIE DO WARTOŚCI

Cele:

- kształtowanie świadomości obywatelskiej,
- kształtowanie patriotyzmu lokalnego,
- rozwijanie postaw prospołecznych oraz dbanie o wspólne dobro,
- pielęgnowanie postaw patriotycznych,
- zachęcanie do aktywnego udziału w życiu rodzinnym, społeczności szkolnej, lokalnej i państwowej,
- dbałość o używanie poprawnej polszczyzny,
- wykazywanie szacunku do symboli narodowych i lokalnych tj. hymn kraju, godło, flaga oraz dbanie o krzewienie innych symboli, wartości i tradycji narodowych,
- pielęgnowanie tradycji narodowych,
- uczenie wykazywania właściwej postawy podczas obchodów państwowych i szkolnych,
- poszerzanie wiedzy o historii miasta, regionu, jego kulturze i sztuce itp.
- gotowość do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania za nie,
- **wprowadzenie w dziedzictwo cywilizacyjne Europy.**

Pamiętajmy, że nikt nie rodzi się patriotą. Przekazywanie treści patriotycznych jest zadaniem i obowiązkiem stawianym przed każdym nauczycielem, bez względu na jego prywatne przekonania polityczne czy wiarę.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Podtrzymywanie tradycji szkoły.	- poznajemy patrona szkoły J. Matejkę oraz jego twórczość. - poznajemy morskie tradycje „Czwórki”. Zwiedzamy Szkolne Muzeum Morskie. - aktywny udział w życiu szkoły.	Wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny	uczniowie rodzice

Uświadomienie istoty przynależności do narodu	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze, spotkania (np. Sybiracy), filmy edukacyjne. - udział uczniów w konkursach plastycznych, literackich, historycznych organizowanych w związku z obchodami rocznicy Odzyskania Niepodległości. - uroczystości: Dzień Edukacji Narodowej, Święto Odzyskania Niepodległości, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Flagi. 	Wychowawcy klas, nauczyciele.	cały rok szkolny	uczniowie
Poznanie historii lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki do muzeum i miejsc związanych z historią bolesławian. 	Wychowawcy, nauczyciele	cały rok	uczniowie
	<ul style="list-style-type: none"> - poznajemy nasze miasto i jego historię. 			
Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/opiekunami uczniów. Angażowanie rodziców / opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej w pracę na rzecz szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - zebrania z rodzicami. - wspólne organizowanie imprez szkolnych. - udział rodziców w apelach/uroczystościach klasowych i szkolnych związanych z kształtowaniem postaw patriotycznych. - udział szkoły w konkursie pieśni patriotycznych -wspólne działania mające na celu podniesienie kultury osobistej uczniów i dbanie o poprawność języka. 	<p>nauczyciele i wychowawcy/rodzice</p> <p>nauczyciel muzyki/wychowawcy /nauczyciele</p>	<p>Według potrzeb</p> <p>w I semestrze</p>	<p>Rodzice/opiekunowie uczniów</p> <p>uczniowie/nauczyciele/rodzice/ społeczność lokalna</p>
Wprowadzenie w dziedzictwo cywilizacyjne Europy.	<ul style="list-style-type: none"> - obchody Dnia Języków Obcych, - włączanie w społeczność szkolną uczniów przybyłych z innych krajów, - korzystanie z doświadczeń i wiedzy uczniów cudzoziemskich (zwyczaje, tradycje z krajów, w których uczniowie wcześniej pobierali naukę) 	nauczyciele i wychowawcy/rodzice	maj 2022	uczniowie

DZIAŁ 3. BEZPIECZEŃSTWO W SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ I TRUDNOŚCI W NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW RÓWIEŚNICZYCH

Cele:

- poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią,
- wspomaganie rozwoju emocjonalnego, intelektualnego i zdrowotnego uczniów,
- intensyfikacja wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych,
- kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych,
- budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania,
- budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły,
- budowanie poczucia bezpieczeństwa, wzmocnianie postaw empatii i zaufania,
- dbanie o zdrowie: promowanie zasad zdrowego odżywiania oraz nawyków higieny osobistej,
- wzmocnienie prawidłowych relacji rówieśniczych po powrocie z nauki zdalnej,
- minimalizowanie skutków stresu,

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin, częstotliwość	Odbiorca
Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią.	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie / przypomnienie uczniom, nauczycielom oraz rodzicom/opiekunom uczniów zasad i reguł bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły. - Pogadanki na godzinach wychowawczych na temat bezpiecznych zachowań na co dzień. - Aktywne prowadzenie dyżurów przez nauczycieli na terenie szkoły. - Szkolenia BHP dla pracowników szkoły. - Prowadzenie prac remontowych, instalacji niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień. - Badanie ewaluacyjne, interpretacja wyników oraz dobranie odpowiednich działań profilaktyczno – wychowawczych. 	dyrekcja szkoły, pracownik BHP, dyrektor wychowawcy, kierownik ds. gospodarczych, pedagog	cały rok, według potrzeb styczeń i maj	uczniowie, rodzice

Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> - Uświadamianie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktów osobistych lub wirtualnych z osobami starszymi, obcymi bez wiedzy i zgody dorosłych. - Propagowanie rywalizacji na zasadach „fair play”. 	nauczyciele, rodzice, pedagodzy, policja	cały rok	uczniowie
Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - Akcja "Dzień Sportu i Zdrowia". - Tematyka prozdrowotna realizowana zajęciach lekcyjnych: zasady zdrowego odżywiania się, dbanie o higienę ciała i umysłu, umiejętnie korzystamy z urządzeń sanitarnych, zdrowy styl życia, higiena fizyczna i psychiczna w okresie dojrzewania. - Promowanie zachowań proekologicznych poprzez udział w konkursach i akcjach, - Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, konkursów, zawodów sportowych, wycieczek, promowanie turystyki. 	<p>SU, nauczyciele wychowawcy,</p> <p>nauczyciele przyrody, biologii, techniki wychowawcy, nauczyciele WDŻ,</p> <p>SU, nauczyciele wychowawcy,</p>		uczniowie
Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> - nauka udzielania pomocy przedmedycznej. - zajęcia Pierwszej Pomocy (zajęcia EDB) - udział w konkursach Pierwszej Pomocy - spotkania z ratownikiem medycznym, WOPR, Strażą Pożarną, Policja - procedury szkolne dotyczące bezpieczeństwa. 	nauczyciele dyrektor/nauczyciele/inspektor BHP/pielęgniarka	cały rok	uczniowie
Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z regulaminami, zasadami, procedurami obowiązującymi na terenie szkoły, kontrakty klasowe. - Status ucznia w klasie (badanie socjometryczne), wyniki, analiza, wnioski do pracy. - Badanie poczucia bezpieczeństwa – ankieta „Powrót do szkoły” klasy 1-3 oraz badanie samopoczucia ucznia w klasach 4-8. - Wzmocnienie więzi w klasie poprzez stosowanie odpowiednich metod – Złota piątka (wg J. Pyzalskiego) - Uczenie umiejętności radzenia sobie z emocjami kształtowanie poprawnej komunikacji. - Eliminowanie wulgaryzmów, agresji słownej uczenie empatii i tolerancji, nauka odmawiania. - Wzmacnianie samooceny u uczniów poprzez odkrywanie swoich mocnych stron. 	<p>wychowawcy wychowawcy/ pedagog wszyscy nauczyciele/pedagog wychowawcy/pedagog</p> <p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy/ pedagog</p> <p>wychowawcy/ pedagog wybrane treści wg harmonogramu pracy pedagoga</p>	<p>IX</p> <p>cały rok</p> <p>wrzesień i listopad</p> <p>cały rok intensywniej I semestr</p> <p>październik</p> <p>cały rok</p>	<p>uczniowie</p> <p>uczniowie</p> <p>uczniowie/ rodzice</p>

	<p>Realizacja programów integracyjnych, służących rozwiązywaniu konfliktów (zależnie od potrzeb klasy).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia realizowane w ramach WDŻWR: dzieci maltretowane i molestowane - problemy przemocy obcym wstęp wzbroniony! (intymność fizyczna i psychiczna - prawo do prywatności) - Zawieranie kontraktów z uczniami dopuszczającymi się zachowań agresywnych. - Praca ze sprawcą i ofiarą przemocy. <p>- Spotkania z przedstawicielami służb mundurowych – uświadomienie odpowiedzialności karnej nieletnich</p> <p>- Kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, promowanie zachowań fair play, pracy wolontaryjnej.</p>	<p>wychowawcy/ nauczyciele nauczyciele przedmiotu WDŻWR Wychowawcy, pedagog</p> <p>nauczyciele/pedagog/o piekun wolontariatu</p>	<p>Cały rok</p> <p>zgodnie z planem zajęć WDŻWR Cały rok według potrzeb</p> <p>według potrzeb</p>	<p>uczniowie</p> <p>uczniowie/ rodzice</p> <p>uczniowie</p>
Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym	<ul style="list-style-type: none"> -Diagnoza pedagogiczna uczniów (obserwacje, diagnoza osiągnięć, wywiad z rodzicami). - Zapoznanie z technikami uczenia się. - Wzbudzanie motywacji do nauki poprzez stosowanie różnorodnych metod nauczania i uświadamianie celowości nauki. - Stosowanie indywidualizacji i wielopoziomowości nauczania. - Wprowadzanie innowacji pedagogicznych. - Kierowanie uczniów do poradni PP. - Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. 	<p>nauczyciele I_- VIII</p> <p>wychowawcy</p>	<p>cały rok</p> <p>październik</p>	uczniowie
Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - Pracownicy szkoły okazują wsparcie w trudnych sytuacjach (rozmowy z wychowawcą, pedagogiem szkolnych, psychologiem szkolnym). - Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rodzinnym, Strażą Miejską, Policją, wnioskowanie o założenie "Niebieskiej Karty" dla rodzin stosujących przemoc. - Kierowanie spraw do Sadu Rodzinnego z prośbą wglądu w sytuację rodziny. 	<p>nauczyciele/wychowawcy/pedagog</p> <p>wychowawca/pedagog /dyrektor</p> <p>wychowawca/pedagog /dyrektor</p>	<p>w miarę potrzeb</p> <p>w miarę potrzeb</p> <p>w przypadku konieczności</p>	<p>uczniowie/rodzice/</p> <p>uczniowie/ rodzice</p> <p>uczniowie/rodzice</p>

DZIAŁ 4. BEZPIECZNE I ODPOWIEDZIALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW SIECI

Cele:

- wdrażanie do bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z sieci,
- uświadomienie zagrożeń wynikających z przebywania w sieci -w tym zapobieganie cyberprzemocy,
- nabycie umiejętności świadomego korzystania ze środków masowego przekazu,
- zwiększenie czujności rodziców na wszelkie niebezpieczeństwa wynikające z korzystania z mediów,
- zapobieganie uzależnienia od komputera, telefonu – Internetu

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Odbiorca
Promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z zaletami i wadami korzystania nowych mediów (analiza reklam telewizyjnych i w Internecie, reklamy w gazetach). - Przekierowanie zainteresowań komputerowych uczniów na twórcze i kreatywne zajęcia z użyciem programów komputerowych. - Przygotowanie przez uczniów prezentacji np. „Nie bądź niewolnikiem telewizji i komputera-wybij wolność i czyste powietrze. 	<p>wychowawcy</p> <p>nauczyciele informatyki</p> <p>nauczyciele innych przedmiotów</p>	Według planów wychowawczych	uczniowie
Kształtowanie umiejętności zachowania się w sytuacji zagrożenia-uczenie reagowania na zjawiska cyberprzemocy	<ul style="list-style-type: none"> - Tematyka godzin wychowawczych, zajęć komputerowych, - Spotkania z policjantem/Strażą Miejską. -Kontrakty klasowe. - Wyrabianie nawyku mówienia „nie” w sytuacjach zagrażających dziecku, zachęcanie do szukania pomocy wśród dorosłych. - Organizacja klasowych i szkolnych konkursów związanych z tematyką bezpieczeństwa w sieci (konkurs plastyczny na plakat, na spot reklamowy wskazujący na zagrożenia w sieci). -Udział w projekcie „Szkoła odpowiedzialna cyfrowo” 	<p>wychowawcy klas</p> <p>pedagogzy</p> <p>nauczyciele plastyki</p> <p>nauczyciele informatyki</p> <p>koordynatorzy projektu/wychowawcy</p>	według planów wychowawczych	uczniowie
Edukacja rodziców-uczulenie na problem cyberprzemocy wśród dzieci	<ul style="list-style-type: none"> - Przekazanie informacji na temat zasad bezpiecznego korzystania z sieci oraz niebezpieczeństw z nimi związanych (zebrania klasowe). - Przygotowanie informacji na temat bezpiecznego korzystania z sieci (przydatne linki na stronie szkoły). - Indywidualne kontakty rodziców z wychowawcą oraz pedagogami. -Udział w projekcie „Szkoła odpowiedzialna cyfrowo”- informacje dla rodziców. 	<p>wychowawcy</p> <p>pedagogzy</p> <p>nauczyciele informatyki</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>koordynatorzy projektu</p>	cały rok	Rodzice
Podnoszenie kompetencji nauczycieli w tematyce bezpiecznego korzystania z mediów	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia rady pedagogicznej. - Udział nauczycieli w formach doskonalenia na temat radzenia sobie z cyberprzemocą. -Udział w projekcie „Szkoła odpowiedzialna cyfrowo” 	<p>dyrektor</p> <p>nauczyciele – samorozwój</p> <p>koordynatorzy projektu</p>	<p>w ciągu roku szkolnego</p> <p>cały rok</p>	<p>nauczyciele</p> <p>nauczyciele</p>

DZIAŁ 5. ZACHOWANIA RYZYKOWNE - UZALEŻNIENIA

Cele:

- poznanie przyczyn sięgania po środki zmieniające świadomość,
- dostarczanie uczniom, rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wiedzy i umiejętności na temat skutecznego przeciwdziałania i radzenia sobie z zagrożeniami dla zdrowia i jakości życia,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów naszej szkoły,
- uświadomienie uczniom konsekwencji wynikających z wszelkiego rodzaju uzależnień,
- współpraca z instytucjami wspomagającymi rodzinę oraz szkołę w realizacji zadań profilaktycznych,
- uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ze stresem,
- wspomaganie środowiska rodzinnego w zakresie zagrożeń związanych z używaniem substancji i środków psychoaktywnych,
- wzbudzanie w uczniach odpowiedzialności za własne zdrowie oraz propagowanie zdrowego stylu życia,

Realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego przebiega we współpracy z rodzicami. Ponadto szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań wychowawczo - profilaktycznych z:

- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną,
- Policją i Strażą Miejską,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Kuratorami Sądowym d/s Rodzinnych i Nieletnich,
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci,
- Pełnomocnikiem Prezydenta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i innym Uzależnieniom,
- Instruktorem terapii uzależnień Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Analiza czynników ryzyka oraz czynników chroniących pozwoliła nam na stworzenie ogólnych wytycznych dotyczących działalności szkoły w zakresie przeciwdziałania zjawisku narkomanii. Podzielone one zostały podmiotowo, tzn. według poszczególnych grup członków społeczności szkolnej (**uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne**).

Pamiętać należy, że w dalszych pracach podział szczegółowych działań powinien odbywać się według typów działalności tj. **wychowawcza, informacyjna, edukacyjna** oraz **profilaktyczna**.

Zakłada się, że opracowanie **informacyjnej** oraz **profilaktycznej** oraz realizacja szczegółowych wytycznych odnośnie działalności **wychowawczej, edukacyjnej**, zwiększy skuteczność działań na rzecz bezpieczeństwa w naszej placówce.

DZIAŁALNOŚĆ WYCHOWAWCZA, EDUKACYJNA I INFORMACYJNA ORAZ PROFILAKTYCZNA

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Odbiorca
Promowanie zdrowego stylu życia:	- Opracowanie wykazu zajęć pozalekcyjnych do dyspozycji uczniów.	nauczyciel informatyki	październik	rodzice

<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie rodziców o potrzebie systematycznego udziału dzieci w zajęciach wychowania fizycznego, - dbanie o higienę ciała, odzieży, miejsca pracy i wypoczynku, - wskazanie konieczności regularnego spożywania posiłków zdrowe odżywianie, - przekazanie uczniom informacji o działaniu i skutkach zdrowotnych i społecznych używania środków uzależniających leki, e-papierosy, alkohol i inne środki zmieniające świadomość), - zajęcia z młodzieżą dotyczące stresu 	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie materiałów dotyczących profilaktyki wad postawy –ulotka lub prezentacja (zaprezentowana na zebraniach). - Pogadanki, prezentacje, spotkania ze specjalistami np. pielęgniarka szkolną. - Pogadanki, spotkania ze specjalistami, opracowanie prezentacji. - Pogadanki, spotkania ze specjalistami , warsztaty. - Zajęcia z młodzieżą klas VIII w formie warsztatów. 	<p>nauczyciele wychowania fizycznego</p> <p>- nauczyciele wychowania fizycznego, przyrody, wychowawcy, pielęgniarka szkolna</p> <p>wychowawcy, pielęgniarka szkolna, pedagog, opiekunowie samorządu szkolnego</p> <p>pedagog, nauczyciele przyrody, wychowawcy pedagog</p>	<p>listopad</p> <p>cały rok</p> <p>listopad/ grudzień</p> <p>cały rok</p> <p>I semestrze</p>	<p>rodzice</p> <p>uczniowie</p> <p>uczniowie/ rodzice</p> <p>uczniowie</p> <p>Uczniowie</p>
<p>Udział w konkursach i projektach o tematyce zdrowotnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Konkurs plastyczny „Użytki?! Nie, dziękuję”. -Udział w konkursach o tematyce prozdrowotnej organizowanych przez firmy i instytucje 	<p>nauczyciel plastyki</p> <p>nauczyciele</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	<p>uczniowie</p> <p>uczniowie</p>
<p>Zapoznanie uczniów z ofertą szkoły w zakresie ciekawego spędzania czasu wolnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia rozwijające zainteresowania: SKS, rugby, brydż sportowy, wschodnie sztuki walki, nauka tańca towarzyskiego. 	<p>dyrekcja szkoły, nauczyciele prowadzący koła zainteresowań, zajęcia sportowe</p>	<p>cały rok</p>	<p>uczniowie</p>
<p>Prowadzenie działań zapobiegających niepowodzeniom szkolnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Diagnozowanie sytuacji wychowawczej. - Wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych z trudnościami w nauce i zachowaniu - pomoc PP. 	<p>zespół wychowawczy nauczyciele ucący, specjaliści prowadzący zajęcia z pomocy PP</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	<p>uczniowie</p> <p>uczniowie</p>
<p>Realizacja kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty, pogadanki, materiały informacyjne. 	<p>pedagog, wychowawcy</p>	<p>cały rok</p>	<p>uczniowie/rodzice</p>
<p>Realizacja programu profilaktycznego „Spójrz Inaczej”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia w ramach godzin wychowawczych. 	<p>wychowawcy</p>	<p>cały rok</p>	<p>uczniowie</p>
<p>Realizacja programu profilaktycznego „Program Domowych Detektywów- Jaś i Małgosia na tropie”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty w ramach godzin wychowawczych w klasie 5 oraz 4. 	<p>pedagog, wychowawcy klas</p>		

Realizacja programu profilaktyki „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”	- Pomoc uczniom z pierwszymi doświadczeniami używania środków psychoaktywnych.	pedagog, wychowawca	według potrzeb	uczniowie
	- Zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów z pierwszymi doświadczeniami używania środków psychoaktywnych.	pedagog, wychowawca	według potrzeb	rodzice
	- Zapewnienie dostępności pomocy psychologicznej uczniom –dyżury psychologa.	dyrekcja szkoły, psycholog		uczeń/rodzice
Realizacja programu promocji zdrowia „Jestem bezpieczny”	- Realizacja autorskiego programu w wybranej klasie trzeciej.	pedagog	styczeń-marzec	uczniowie
Realizacja programu profilaktycznego „Nie pal przy mnie, proszę”	- Realizacja w klasach II.	pedagog	listopad-grudzień	uczniowie
Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego „Inni? To znaczy Kto? Czyli (nie) poważne rozmowy o tolerancji”	-Realizacja w klasach IV.	pedagog	cały rok	uczniowie
Podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie profilaktyki uzależnień-współpraca z instytucjami	- Spotkania i pogadanki oraz warsztaty z funkcjonariuszami policji/Straży Miejskiej/SANEPIDU	pedagog	cały rok	Uczniowie
Edukacja rodziców na temat niewłaściwych zachowań dzieci - zapobieganie niepowodzeniom szkolnym, - prawidłowe wykorzystanie czasu wolnego – przeciwdziałanie wagarom, higiena psychiczna dziecka - zagrożenia płynące z uzależnień	-Pedagogizacja rodziców na zebraniach klasowych „Dojrzałość szkolna” „Trudności w uczeniu się” - Pedagogizacja rodziców na zebraniach oraz w indywidualnych rozmowach. - Pedagogizacja rodziców na zebraniach w rozmowach indywidualnych.	pedagog wychowawcy, pedagog	zebrania w klasach I i II według planu zebrań	rodzice rodzice
Wspieranie wszystkich pracowników szkoły w realizacji zadań dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa na terenie szkoły	- Aktualizacja procedur bezpieczeństwa, strategię szkoły, -Rozmowy, przekazywanie informacji, podejmowanie wspólnych działań	dyrekcja szkoły zespół do spraw bezpieczeństwa oraz inni pracownicy szkoły	cały rok	wszyscy pracownicy szkoły

DZIAŁ 6. ZACHOWANIA RYZYKOWNE – SAMOBÓJSTWA I AUTOAGRESJA

Próby samobójcze oraz samobójstwa dokonane, są nagłaśniane przez media, w szczególności, jeśli dotyczą one dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Takie zdarzenia stają się również impulsem do prowadzenia bardziej ukierunkowanych działań w celu diagnostyki stanów depresyjnych oraz wpajaniu młodym ludzi umiejętności, które promują zdrowie psychiczne oraz umożliwiają samodzielne radzenie sobie w pojawiających się sytuacjach problemowych. Aby tego dokonać, potrzebne jest prowadzenie zajęć równoległych, doksztalających rodziców/ prawnych opiekunów oraz nauczycieli i wychowawców szkolnych. Bez posiadania przez nich kompleksowej wiedzy oraz przy braku zdolności prawidłowego reagowania w sytuacjach kryzysowych, zapobieganie takim sytuacjom oraz interweniowanie w momencie gdy wystąpią, jest niezwykle trudne. Z tego powodu konieczne jest prowadzenie stałej i systematycznej edukacji również dla dorosłych w temacie depresji oraz samobójstw.

Wśród najczęściej spotykanych **czynników ryzyka** należy wyróżnić:

- wcześniejsze próby samobójcze – 4/5 osób, które popełniły samobójstwo, dokonało przynajmniej jednej takiej próby wcześniej;
- izolacja od ludzi, poczucie osamotnienia, bezradności, beznadziejności;
- zmiana osobowości, okazywanie drażliwości, pesymizmu, przygnębienia lub apatii;
- wyrządzanie sobie krzywdy np. samookaleczanie się, głodzenie, zadawanie bólu;
- stres występujący w rodzinie, rodzina dysfunkcyjna (np. zachowania antyspołeczne w rodzinie – kradzieże, pobicie, prostytutka, dewastacja mienia);
- przypadki prób samobójczych w rodzinie; niesprzyjające otoczenie, włączając w to posiadanie i przetrzymywanie broni palnej w domu;
- sytuacje kryzysowe np. prześladowanie, nękanie, molestowanie, poważne problemy z utrzymywaniem dyscypliny, śmierć ukochanej osoby, fizyczne bądź seksualne nadużycia, zakończenie relacji miłosnej bądź przyjacielskiej, przemoc w rodzinie, zachowania suicydalne, problem z alkoholem i/lub z środkami psychoaktywnymi;
- poważny stan zdrowia, przeżywanie cierpienia fizycznego (np. AIDS, choroby nowotworowe, choroby psychiatryczne, choroby neurologiczne, inne choroby przewlekłe, choroby o podłożu genetycznych i/lub neurochemicznym);
- zaburzenia psychiczne w rodzinie;
- rozwód, separacja rodziców;
- problemy komunikacyjne w rodzinie, brak czasu opiekunów, który wpływa na brak zainteresowania lub trudności w zauważeniu problemów emocjonalnych dziecka, rodzina adopcyjna, zastępcza;
- nieadekwatny lub nadmierny autorytet rodziców / opiekunów;
- częste przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania, brak wsparcia rówieśniczego.

Większości aktów samobójczych towarzyszą zachowania charakterystyczne dla zachowań depresyjnych. Z tego powodu istnieje duże prawdopodobieństwo, że prawidłowa profilaktyka oraz działania zaradcze są w stanie zmniejszyć ilość aktów samobójczych. Badania pokazują również, że **większość prób samobójczych młodzieży poprzedzona była wspomnianymi już znakami ostrzegawczymi** tj.:

- wygłaszanie gróźb bezpośrednio skierowanych do samego siebie np. używanie określeń „idę się zabić”, „muszę ze sobą skończyć”, „mam nadzieję, że zasną i już nigdy się nie obudzę”;
- noty samobójcze bądź plany (te papierowe oraz online);
- robienie ostatecznych przygotowań np. żegnanie się ze znajomymi, rozdawanie swoich rzeczy;
- zainteresowanie tematem śmierci;
- zmiany zachowania, aparycji, myśli i/lub uczuć;
- zmniejszenie wysiłku, skargi na przewlekłe problemy zdrowotne np. bóle głowy, bóle brzucha, zmęczenie;
- zmiana zachowania ucznia w klasie / zmiany zachowania klasy w stosunku do ucznia / konflikty z rówieśnikami;

- incydenty prowadzące do interwencji policji i/lub stosowanie przemocy wobec innych uczniów;
- nieusprawiedliwione absencje w szkole;
- obniżenie ocen, obniżenie zaangażowania lub nieangażowanie się w sprawy szkoły i swoich kolegów i koleżanek;
- podejmowania zachowań ryzykownych – stosowanie używek, akty seksualne, ucieczki z domu, itp.;
- listy samobójcze (pożegnalne);
- zaniedbanie wyglądu zewnętrznego.

Poza czynnikami ryzyka istnieją również **czynniki ochronne**, które mogą wpłynąć na ograniczenie pojawienia się sytuacji ryzykownych. Wszystkie czynniki związane są z:

- rodzinnym oraz rówieśniczym wsparciem,
- szkolną oraz społeczną aktywnością,
- ćwiczeniem umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów medycznych oraz psychologicznych.

Kroki jakie powinni podejmować nauczyciele w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa pojawienia się bądź uaktywnienia się czynników ryzyka należą do bardzo trudnych. Prezentujemy działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym i prewencyjnym.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Odbiorca
Wyposażenie uczniów w wiedzę z zakresu właściwego zarządzania stresem	- Praca nad wzmocnieniem odporności uczniów poprzez podnoszenie kompetencji emocjonalno-społecznych: radzenie sobie z emocjami oraz ze stresem, szukanie pomocy w sytuacjach problemowych.	pedagog, wychowawca	na bieżąco	uczniowie
Uświadamianie uczniów czym jest depresja i jak należy sobie z nią radzić	- Godziny wychowawcze tematyka Co to jest depresja Gdzie szukać pomocy? -Udział w kampanii społecznej dotyczącej depresji. -Przygotowanie informacji na temat zjawiska obniżonego nastroju oraz depresji u dzieci, na stronie internetowej szkoły.	pedagog – przygotowanie materiałów do wykorzystania na lekcjach wych., wychowawcy klas pedagog/psycholog	Listopad-grudzień październik	Uczniowie rodzice
Rozpoznawanie złego stanu emocjonalnego, rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości – pomoc	- Zbieranie informacji o zażywanych lekach. - Obserwacja uczniów podczas zajęć edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych i specjalistycznych .	pielęgniarka szkolna nauczyciele, wychowawcy, pedagog	cały rok	uczeń
Dostarczanie wiedzy na temat: jak rozpoznać wczesne sygnały ostrzegawcze o samobójstwie, samookaleczeniu w zachowaniu ucznia	- Pogadanki w czasie zebrań rodzicami. - Indywidualne spotkania z rodzicem. - Spotkanie z specjalistą. - Szkolenie zewnętrzne w ramach samodoskonalenia.	wychowawca, pedagog dyrekcja szkoły nauczyciele	styczeń-luty w ciągu roku	rodzic nauczyciel

Wspieranie uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia. Stawianie sobie realistycznych celów	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowa, pogadanka, zajęcia pozalekcyjne. -Poszukiwanie wspólnych rozwiązań danego problemu. - Podnoszenie samooceny. 	wszyscy nauczyciele	cały rok	uczeń
Zapobieganie niepowodzeniom edukacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola frekwencji uczniów i uświadomienie konsekwencji „wagarów”. 	nauczyciele, wychowawcy, pedagog	cały rok	uczeń
Zapewnienie miejscu pracy nauczycielom i innym członkom personelu dostępu do metod zmniejszania stresu zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> -Materiały informacyjne dotyczące wypalenia zawodowego. -Poprawianie kanałów komunikacji. 	dyrekcja szkoły, pedagog, bibliotekarz	na bieżąco według potrzeb	nauczyciel, administracja